

Кеніч Андрій Іванович
студент I курсу
Спеціальності «Професійна освіта (Туризм)»

Науковий керівник:
к.пед.н, доцент
Щербак Людмила Валеріївна

Гірський туризм на Закарпатті

Українські (Східні або Лісисті) Карпати є частиною Карпатської гірської системи на заході України. Їхні хребти простягаються з північного заходу на південний схід більш як на 250 км і мають ширину близько 100 км. Найвищий масив Українських Карпат – Чорногора з вищою горою всієї України – Говерлою (2061 м). На території Карпат знаходиться географічний центр Європи, про що свідчить символічний монументальний знак, встановлений неподалік від села Ділове на березі р.Тиси [1, с.18].

Одним з основних природних туристичних ресурсів даного району є рельєф. Українські Карпати - середньовисотні гори з переважаючими висотами 1000-2000 м. Саме такий тип рельєфу, за оцінками дослідників, є найкращим для організації рекреаційної діяльності. Об'єктами уваги туристів можуть стати мальовничі скелі, стрімкі схили, річкові долини, форми рельєфу, утворені діяльністю давнього льодовика та картуванням [3,с.24].

Узимку відпочинок у Карпатах – це насолода від стрімкого спуску на гірських лижах, сноуборді та санях. З кожним роком обслуговування і сервіс в Карпатах наближається до рівня альпійських курортів. Нині найпопулярніші місцевості для розвитку гірськолижного туризму знаходяться в Карпатах, де функціонують чотири основні гірськолижні курорти: Буковель, Яблуниця, Славське та Драгобрат. Найпопулярніший з них Буковель. Він знаходиться в селі Поляниця Закарпатської області на висоті 900 м над рівнем моря. Особливою популярністю при організації зимового відпочинку користуються схили Свидовицького масиву, Чорногори, Гринявських полонин, Боржави, Стрийсько-Санської Верховини, Покутсько-Буковинських гір. Для більш досвідчених туристів-гірськолижників чималу цікавість являє багатоденна подорож по Головному вододільному хребту[4, с.55]. Розглядаючи можливості, які мають Карпати для розвитку групового туризму, доречно звернути особливу увагу на перспективи розвитку гірськолижного туризму. Лижні траси у Карпатах проходять на спеціально підготовлених схилах із трав'яною основою. Всі траси обладнані сніговими гарматами та захищені від прямого сонячного проміння, завдяки чому сніг утримується значно довше, ніж в інших місцях. Освітлення схилів дозволяє кататися у вечірній період. Таким чином, рельєф Українських Карпат сприяє розвитку гірськолижного туризму й зимового відпочинку в цілому.

Гірські річки Карпат належать до третьої групи складності рафтинга (сплав по річці на надувному плоті) Найбільш освоєні туристами праві притоки Дністра: Черемош, Білий Черемош, Чорний Черемош, Стрий у Передкарпатті й Тиса з притоками на Закарпатті. Розвиток техніки водного туризму і збільшення її масштабів привели до освоєння приток Черемошу Бистреця, Пробійної, верхів'їв Пруту і приток Стрия. Карпатські ріки долаються на катамаранах, байдарках, плотах. Можливе відновлення мистецтва плотогонів, тепер переважно з туристичною метою. Тиса - одна з приток Дунаю. Довжина її становить 966 км. Тиса бере початок від м. Рахова. Це потужна, красива і мальовнича річка, що протікає по Закарпаттю. Вона підходить як для екстремального рафтингу в верхів'ях на порогах, так і для більш тихого мальовничого сплаву в низинах.

У Закарпатській області нараховуються десятки печер, однак відомі та доступні туристам без спеціального спорядження лише декілька з них, решта відкрита тільки для досвідчених спелеологів. Найбільш сприятливі для розвитку спелеології об'єкти: карстові печери біля с. Княгиня (Великоберезнянський район); карстова печера з прозорими стінами

кальциту (поблизу с. Мала Уголька Тячівського району недалеко від височини Погар); карстова «Перлинова печера» (неподалік с. Мала Уголька на вододілі річок Мала та Велика Уголька), закладена у юрських мармуризованих вапняках. Найбільшою печерою є печера «Дружба» (довжина близько 900 м), розташована на території Тячівського району [2,с.67].

Хоч спелеотуризм в Закарпатті і Прикарпатті не дуже добре розвинений, але в урочищі Заломи поблизу села Бубнище (Болехівської міської ради), серед зеленого моря букового пралісу, де височіють скупчення кам'яних скель висотою 30-40 метрів, займаються і відпочивають скелелазы. Це - так звані Скелі Довбуша. Десятки великих каменів розкидані у розкішному лісі. Навколо є декілька необлаштованих стоянок, де можна зупинитися з наметами. В сезон на Скелях Довбуша скелелазы тренуються кожних вихідних.

Сьогодні все більш привабливим стає **зелений або екологічний туризм** - це відносно новий для України і Карпат тип відпочинку в сільській місцевості. Під час відпочинку за методикою зеленого туризму люди мають можливість пізнавати природу, культуру та історію краю. Зелений туризм дає змогу відпочити від суєти великих міст, забути про свої щоденні клопоти і насолоджуватися природою в екологічно чистих місцях.

Головними проблемами розвитку екстремального туризму в Закарпатті є недостатній рівень вітчизняного сервісу у цій сфері, недостатня інформаційна підтримка, значна кількість ризиків, пов'язаних з травматизмом, які потребують особливого контролю виконання вимог безпеки екстремального туризму та інші. Крім того, розвиток екстремального туризму стримується низьким рівнем доходів більшості громадян України. Перспективними напрямками розвитку екстремального туризму є залучення іноземних туристів, підвищення рівня вітчизняного сервісу з надання послуг у цій сфері, розвитку інфраструктури, розроблення послуг доступними більшості верствам населення. Отже, розвиток екстремального туризму в Закарпатті підвищує конкурентоспроможність туристичної галузі України на світовому ринку, робить країну туристично привабливою.

Список використаної літератури:

1. Вачевський М.В., Свінцов О.М., Кузнєцов В.Ф. Розвиток рекреаційної сфери в Карпатському регіоні .Український бальнеологічний журнал, 2001. № 1. С. 99-104.
2. Задорожнюк Н.О., Квашук Ю.О. Інноваційні напрями розвитку туристичної галузі України. Економічний вісник ЗДІА. 2016. Вип. 3(03). С. 87–91.
3. Квартальнов В.А. Туризм: підручник. М.: Фінанси і статистика, 2000. 320 с
4. Мазур Ф.Ф. Соціально-економічні умови розвитку рекреаційної індустрії (на прикладі Карпатського регіону): навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 96 с.
5. Міщан І.М. Проблеми та перспективи розвитку туризму на Прикарпатті. Туристично-краєзнавчі дослідження. Вип. 5. К., 2004. С. 192.